

min Mening en simpel og ganske naturlig For-
dring, som uden videre kunde stilles til den, at
Foreldrene fik Skolepengene, for at de kunde lade
deres Børn søge den Friskole, de ønske. Vi gaa
jo ud fra, at Staten fordrer at øve et Tilsyn
med, at alle Børn faae de Kundskaber, som den
kræver af dem, og jeg kan derfor med Hensyn til
Friskolen ikke sige Andet, end at det er nødven-
digt, at Skolepengesystemet bliver indført ved
Spørgsmaalet om Lønningerne, saa at det bliver
muligt for dem, som af en eller anden Grund
ikke have Tillid til den offentlige Skole, at fende
deres Børn til Friskolen. Det er nemlig en af
de største Byrder, som kan lægges paa den fattige
Mand at sige ham: Skjøndt Du ingen Tillid
har til den Mand, der staar som Lærer i den of-
fentlige Skole, skal Du dog til hans Veiledning
og Opdragelse betro det Bedste, Du eier, nemlig
dit Barn. Det forekommer mig, at Skolepenge-
systemet er den Maade, hvorpaa Friskolen kan
hjælpes til at trives naturlig — det er jo nød-
vendigt, at de, der ville benytte Friskolen, allige-
vel maa have store Offre at bære ved Siden af.
— Der er i Lovforslaget en anden Bestemmelse
med Hensyn til Friskolen og de Lærere, der un-
dervise privat, som jeg heller ikke holder af, og
det er, at de skulle medbringe en Slags Attest
for Hæderlighed. Jeg kan forstaa, at de Mænd,
som Staten ansætter i de offentlige Skoler, skulle
have deres Examinensbevis og Attest for Hæderlig-
hed, men jeg kan ikke forstaa, at naar en Mand
skaar sig sammen med flere Andre om at ville have
en Lærer til deres Børn, Staten saa kommer
med en Fordring om Examinensbevis og Hæderlig-
hedsattest. Jeg kan ikke se, at det i fjerneste
Maade er nødvendigt, naar vedkommende Foreldres
Børn til enhver given Tid ere ved den Hjemme-
undervisning, de have faaet, vel bevandrede i de
Kundskaber, som Loven fordrer. Det synes mig
tilstrækkeligt at føre et Tilsyn, vil man gaa videre,
lægger man et Vaand paa Friskolen, som jeg tror
er aldeles unødvendigt. — Den Grundtante, man
i Lovforslaget gaar ud fra med Hensyn til Be-
sættelsen af Embederne, kan jeg heller ikke billige.
Som Forholdene ere nu, tror jeg, at det, Loven
af 1856 Tilfagede, nemlig at give vedkommende
Foreldre Indflydelse paa Valget af Lærere for
deres Børn, næsten er blevet betydningsløst. Det
er Sogneraadet, som gjør Indstillingen, og det
skalde være sæt, om det ikke forholder sig i andre
Egne, saaledes som jeg kjender Exempler paa, at
Stoledistrikter have faaet paanødet Lærere, som
de nødig vilde have. Jeg tror, at man kan lægge
denne Sag i Stoledistriktets Beboeres Hænder.
Det er klart, at de Foreldre, der skulle bruge
Læreren, ville være meget varomme og forsigtige
med at antage ham; jeg har i alt Fald den Tillid
til dem, at de ville være meget mere skjønsonne
i deres Valg, end Autoriteterne kunne være. Det
er jo nemlig en soleklar Sag, at det er Noget,

som ligger Foreldrene meget mere paa Sinde,
end det kan ligge selv den mest pligtetro og nid-
kjære Embedsmand. Jeg indrømmer, at der ved
Siden af Skolen maa være et Tilsyn, og jeg har
ikke Noget imod at komme bort fra det Tilsyn,
som vi nu have. Jeg tror, at den offentlige
Skole ikke skal være en Kirkeskole, men en Folke-
skole, og jeg tror at turde sige om det nuværende
Tilsyn, at det er i højeste Grad ubelødig. Jeg
skal forvare mig imod, at det skalde blive anset
som en personlig Sigelse mod Noget som helst.
Jeg har i de 27 Aar, jeg har været Lærer ved
offentlige Skoler aldrig i den Henseende mødt
ond Villie hos dem, saa det er ikke imod Per-
sonerne, jeg taler. Men jeg tror, at den offent-
lige Skole vilde være langt bedre tjent med andre
Mænd. Men en Betingelse, for, at Tilsynet skalde
være saaledes, at det kunde gjøre Nytte og tillige
virke paa en tilfredsstillende Maade, er, at dette
Tilsyn udsøres af Mænd, der være virkelige
Skolemænd, der havde nogen virkelig Erfaring i den
Henseende, og dernæst at Kommunerne havde Indfly-
delse paa, hvem der blev valgt til denne Plads. Det er de
to Fordringer, jeg vilde stille til et saadant Til-
syn, for det første, at de vedkommende Tilsyns-
havende være virkelig praktiske Skolemænd, der-
næst at Kommunerne fik nogen Indflydelse ved
Valget af dem og saa, at dette Tilsyn hoved-
sagelig kom til at indskrænke sig dertil, at det
førte Tilsyn med, at Børnene i Skolerne havde
det Maal af Kundskaber, som Loven bestemt fast-
sætter, uden at det skalde paa nogen som helst
Maade have Lov til at gribe forstyrrende ind
i Undervisningen og Undervisningsmaaden; thi
det gjælder vel ogsaa her, at hver Sjæl synger
bedst med sit Næb. Jeg tror, at der er nogen
Gjærning, hvor det kommer an paa, at den Paa-
gjældende er sin egen Personlighed og faar Lov
til at virke paa den Maade, han bedst veed og
kan, er det Lærergjærningen. Det forekommer
mig, at Staten vil være fuldstændig betrygget ved
et saadant Tilsyn. Det er altsaa den Grund-
tante, som jeg synes maatte ligge til Grund for
et Lovforslag, naar jeg skalde kunne give det min
Stemme og have Haab om, at det virkelig skalde
blive til Belsignelse. Nu er jeg ikke saa sangvin-
lig, at jeg tror, at der er synderlig gode Udsigter til
at faae et saadant Lovforslag gennemført. Skjøndt
jeg har noget ondt ved at forstaa, at vi der sidde
her i Kraft af Friheden, der blev givet os 1849,
skalde være saa bange for at give Kommunerne
det, som Grundloven tilfuger dem, nemlig Selv-
styre, og være saa bange for at lade dem faae
virkelig Indflydelse paa deres Skolevesen. Naar-
lig venter jeg mig Bistand fra de Herrer Folke-
thingsmænd for Kjøbenhavn. Jeg venter Bistand
og Tilslutning til den Anskuelse, jeg har udtalt,
og jeg skal sige hvorfor. Fordi jeg tror, at Kjø-
benhavns Kommune er saa frit stillet med Hensyn
til sit Skolevesen som intet andet Sted i Dan-